

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl pašarų pateikimo į rinką ir naudojimo

COM(2008) 124 galutinis — 2008/0050 (COD)

(2009/C 77/21)

Taryba, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 37 straipsniu ir 152 straipsnio 4 dalimi, 2008 m. kovo 18 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl pašarų pateikimo į rinką ir naudojimo.

Žemės ūkio, kaimo plėtros ir aplinkos skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2008 m. rugsėjo 2 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėjas Frank Allen.

447-oje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2008 m. rugsėjo 17–18 d. (2008 m. rugsėjo 17 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę vieningai.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 EESRK teigiamai vertina šį Komisijos pasiūlymą dėl reglamento.

1.2 EESRK teigiamai vertina tai, kad pasiūlymo 4 straipsnio 1 dalyje ir 5 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad gyvūnų augintinių ėdalui ir maistinių gyvūnų pašarui bus taikomos tam tikros pašarų higienos reglamento ir maisto reglamento nuostatos.

1.3 Svarbu tai, kad kontrolės institucijos gali susipažinti su visa informacija apie į rinką teikiamo pašaro sudėtį arba nurodomas savybes ir taip patikrinti etiketės tikslumą.

1.4 Pašarų verslo operatoriai, pateikiantys pašarus į ES rinką pirmą kartą, ir kurie naudoja pašarus ar pašarines medžiagas, įvežtas ne iš ES, privalo užtikrinti, kad šis importas atitiktų tuos pačius standartus kaip ir ES kilmės medžiagos. Kontrolės institucijos privalo turėti galimybę tai patikrinti.

1.5 Turi būti nustatyta, kad asmuo, kuris teikia informaciją nemokamai paskambinus telefono numeriu, kuris nurodytas ant gyvūnų augintinių ėdalo etiketės, turėtų tinkamą kvalifikaciją atsakyti į klientų paklausimus ir į paklausimus būtų atsakoma operatyviai.

1.6 17 straipsnio 1 dalies a ir b punktai turėtų būti taikomi visais atvejais. Tai reiškia, kad ant kombinuotųjų pašarų etiketės visada turi būti nurodyta gyvūno, kuriam skirtas pašaras, kategorija ir pateikta tinkamo šėrimo instrukcija.

2. Pagrindas

2.1 Šiuo metu pašarinių žaliavų ir kombinuotųjų pašarų platinimą reglamentuoja 5 senos Tarybos direktyvos ir apie 50 jas iš dalies keičiančių arba įgyvendinančių aktų. Teisės

normos yra labai padrikos, pateikiama daugybė nuorodų, dėl to jas skirtingose valstybėse narėse sunku vienodai suprasti ir įgyvendinti. Pavyzdžiui, dvi valstybės narės skirtingai taikė direktyvos nuostatas dėl leidžiamo vitamino D3 kiekio kombinuotuose pašaruose.

2.2 ES viduje, tarp valstybių narių, kombinuotųjų pašarų parduodama tik 2,6 proc. pagaminto kiekio, o tai rodo, kad esamomis direktyvomis gali būti sukuriama kliūčių prekybai, gali trūkti nuoseklumo jas įgyvendinant.

2.3 Pažymėtina, kad 2005 m. 25 ES valstybėse narėse pieną, kiaulieną, paukštieną, jautieną ir veršieną, kurių bendra vertė sudarė 129 milijardus eurų, gamino 5 milijonai ūkininkų. Kombinuotųjų pašarų nupirkta už 37 milijardus eurų. ES pašarų pramonėje (išskyrus gyvūnų augintinių ėdalą) apie 4 000 gamyklų tiesiogiai dirba 100 000 žmonių.

2.4 Pagal kiekį apie 48 proc. naudojamo pašaro sudaro ūkiuose gaminami stambieji pašarai, pavyzdžiui, žolė, silosas, šienas, kukurūzai ir pan., 32 proc. nuperkamo pašaro sudaro kombinuotieji pašarai.

2.5 Apie 62 milijonai ES namų ūkių laiko gyvūnus augintinius. ES gyvūnų augintinių ėdalo rinkos vertė per metus siekia 9 milijardus eurų, čia tiesiogiai dirba 21 000 žmonių.

2.6 Ženklinant užtikrinamas reikalavimų vykdymas, atsekamumas ir kontrolė; be to, ženklinant perduodama informacija naudotojui.

2.7 Buvo išreikštas susirūpinimas, kad dabartiniai gyvūnų augintinių ėdalo ženklinių reglamentuojantys teisės aktai gali klaidinti vartotojus kalbant apie šio ėdalo sudėtinių medžiagų kokybę ir jų pobūdį.

3. Gyvūnų pašarų apibrėžtys

3.1 Gyvūnų pašarai skirstomi į 4 kategorijas:

- a) Pašarinės žaliavos, kuriomis galima šerti tiesiogiai, pavyzdžiui, žolė arba grūdai, arba pašarinės žaliavos, kurias galima dėti į kombinuotuosius pašarus.
- b) Pašarų priedai, tai yra tokios medžiagos kaip mikroorganizmai arba preparatai (išskyrus pašarines žaliavas ir premiksus), kurių specialiai dedama į pašarą, siekiant suteikti jam tam tikrų savybių.
- c) Kombinuotieji pašarai yra pašarinių žaliavų mišinys, kuriame taip pat gali būti priedų, naudojamas kaip visavertis pašaras arba pašaro papildas gyvūnams.
- d) Vaistiniai pašarai yra pašarai, kuriuose yra veterinarinių vaistų ir yra skirti gyvūnams šerti be tolesnio apdoravimo.

3.2 Pašarinės žaliavos ir kombinuotieji pašarai yra plačiausiai naudojamos pašarų rūšys.

4. Komisijos pasiūlymas

4.1 Pasiūlymas įtrauktas į Komisijos vykdomą supaprastinimo programą. Jis atitinka Komisijos geresnio reglamentavimo politiką ir Lisabonos strategiją.

4.2 Šiuo metu bendros prekybos pašarais, įskaitant gyvūnų augintinių ėdalą, taisyklės nustatytos keliose skirtingose direktyvose pagal pašarų rūšį. Tai Direktyva 79/373/EEB dėl kombinuotųjų pašarų ir Direktyva 93/74/EEB, nustatanti pašarų, skirtų konkrečioms mitybos tikslams (dietinių pašarų), platinimo taisykles. Direktyvoje 96/25/EB nustatytos bendros pašarinių žaliavų platinimo ir naudojimo taisyklės, o Direktyvoje 82/471/EEB nustatytos tam tikrų produktų, naudojamų gyvūnų mitybai (bioproteinų) ir priskiriamų pašarinių žaliavų kategorijai, prekybos sąlygos. Siūlomu reglamentu racionalizuojamos, supaprastinamos, atnaujinamos ir modernizuojamos pirmiau nurodytos nuostatos.

4.3 USE reglamente (999/2001) nustatytas draudimas maistinius gyvūnus šerti mėsa ir kaulų miltais. Gyvūninės kilmės šalutinių produktų reglamente (1774/2002) nustatytos taisyklės tokiems produktams, kurie skirti šerti gyvūnams. Genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų reglamente (1829/2003) nustatytos genetiškai modifikuotų pašarų naudojimo taisyklės. Pašarų higienos reglamentas (183/2005) iš esmės skirtas užtikrinti saugumą pašarų gamybos procese. Reglamentai, kurie buvo priimti remiantis naujuoju maisto saugos principu „nuo lauko iki stalo“, nėra keičiami.

4.4 Bendras siūlomo naujojo reglamento tikslas — konsoliduoti, peržiūrėti ir modernizuoti esamas direktyvas dėl pašarinių žaliavų ir kombinuotųjų pašarų platinimo ir ženklavimo.

4.5 Subsidiarumo principas taikomas tiek, kiek pasiūlymas nepriklauso išimtinai Bendrijos kompetencijai. Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą, nes juo suderinama gyvūnų pašarų prekybos ir naudojimo reguliavimo bazė.

4.6 Pasiūlymu panaikinami nebūtini ir neveiksmingi ženklavimo reikalavimai. Dabar siūloma, kad sudėtinių medžiagų ženklavimui būtų taikomi tokie patys reikalavimai kaip ir maistui. Pagal naująją taisyklę daugiau nebūtų reikalaujama nurodyti visų žaliavų procentines dalis — pakaktų tik jas išvardyti eilės tvarka pagal tikslų jų svorį. Šiuo metu turi būti pažymėta visų pašarinių žaliavų, naudojamų kombinuotuose pašaruose, skirtuose maistiniams gyvūnams, dalis nuo bendro svorio procentais, su +/- 15 proc. paklaida. Ūkininkas negali gauti duomenų apie realią sudėtinių medžiagų procentinę dalį. Pagal naująją pasiūlymą, jei gamintojas savanoriškai nurodo procentines dalis, jos turi būti tikslios. Be to, turi būti nurodyta tiksli žaliavinių medžiagų, kurios įeina į kombinuotųjų pašarų sudėtį ir yra nurodytos ant etiketės, dalis procentais. Galiausiai ūkininkas gali prašyti informacijos apie pašarų sudėtį — ne tik apie žaliavines medžiagas, išdėstytas mažėjančia tvarka pagal svorį, o gamintojas gali atsisakyti suteikti tokios informacijos tik tada, jei taip atskleistų verslo paslaptis.

4.7 Ant etiketės privalo būti aiškiai nurodytas pašarų verslo operatoriaus, kuris pirmas pateikia į ES rinką tam tikrus kombinuotuosius pašarus, pavadinimas.

4.8 Visa ant etiketės savanoriškai pateikta informacija privalo būti tiksli ir galutiniam naudotojui suprantama.

4.9 Komisija turės tvarkyti ir atnaujinti medžiagų, kurias draudžiama pateikti į rinką, sąrašą. Be to, Komisija gali priimti gaires, kuriose paaiškinama, kuo skiriasi pašarinės žaliavos, pašarų priedai ir veterinariniai vaistai.

4.10 Reikalavimas dėl leidimo išdavimo prieš pateikiant į rinką turi būti proporcingas rizikai, siekiant suteikti būtiną garantiją, kad naujos pašarinės žaliavos būtų atitinkamai nurodytos tinkamam naudojimui. Kompleksinis maisto saugos principas „nuo lauko iki stalo“ (pagal Reglamentą 178/2002) suteikia galimybę saugiai sumažinti biurokratinės kliūtis šioje srityje. Nepagrįstai reikalaujama visiems bioproteinams ir visoms naujoms pašarinėms žaliavoms taikyti leidimų išdavimo prieš pateikiant į rinką procedūrą.

4.11 Vyraujanti tendencija — didėja šalutinių produktų, skirtų pašarams, pasiūla dėl didesnės konkurencijos pagrindinių grūdų, naudojamų pašarams, maistui ir kurui, srityje. Dėl aiškios informacijos apie produktus trūkumo šių medžiagų vartojama nepakankamai.

4.12 Siūloma, kad visos suinteresuotosios šalys (ir naudotojai) dalyvautų rengiant Pašarinių žaliavų katalogą, kuris būtų išsamesnis, geriau pritaikytas prie besikeičiančios rinkos nei dabartinis neišsamus direktyvoje pateiktas sąrašas. Suinteresuotosios šalys taip pat būtų skatinamos parengti Bendrijos ženklinimo gerosios praktikos kodeksus, taikomus savanoriškam ženklinimui: vienas kodeksas būtų skirtas gyvūnų augintinių ėdalui, kitas — maistinių gyvūnų pašarams. Komisija turės teikti rekomendacijas rengiant savanorišką Bendrijos katalogą ir kodeksus — abi šias priemones Komisija galiausiai turės patvirtinti (bendras reguliavimas).

4.13 Pašarų priedų ženklinimas būtų privalomas tik padidintos rizikos priedams. Kitus priedus būtų galima ženklinti savanoriškai, laikantis suinteresuotųjų šalių parengto gerosios praktikos kodekso, patvirtinto pagrindiniu reglamentu.

4.14 Gyvūnų augintinių ėdalo ženklinimo tikslas — pagerinti gyvūnų augintinių ėdalo etikečių tinkamumą, padėti pirkėjui ir užkirsti kelią klaidinančiam ženklinimui. Visus teiginius dėl maistingumo turi būti įmanoma kuo tiksliau moksliskai patikrinti. Pagal 19 straipsnį, ant gyvūnų augintinių ėdalo etiketės turi būti nurodytas telefono numeris, kuriuo nemokamai paskambinęs klientas galėtų gauti informacijos apie pašarų priedus ir pašarines žaliavas, kurios žymimos nurodant kategoriją.

4.15 Pašarais, skirtais tam tikriems mitybos tikslams, gali būti prekiaujama tik tada, jei jie atitinka pagrindines nurodomas maistines savybes, jiems suteiktas leidimas ir jie yra įtraukti į sąrašą, sudarytą pagal 10 straipsnį. Pagal 13 straipsnio 3 dalį, ženklinant arba pristatant pašarus draudžiama teigti, kad jis apsaugos nuo ligos, gydys arba visiškai išgydys ligą.

4.16 Pašarų ženklinimas ir pristatymas negali klaidinti naudotojo. Privaloma ženklinimo informacija turi būti pateikta visa, aiškiai matomoje pakuotės vietoje.

4.17 Pašarų verslo operatorius, kuris pirmas pateikia pašarus ES rinkai, bus atsakingas už ženklinimo informaciją ir užtikrins šios informacijos pateikimą ir tinkamą tikslumą.

5. Bendrosios pastabos

5.1 Maisto ir pašarų sauga gerokai sustiprėjo dėl naujojo bendrosios maisto teisės, maisto higienos reglamento ir jų įgyvendinimo priemonių. Tobulesnė atsekamumo sistema,

RVASVT (Rizikos veiksnių analizės svarbiųjų valdymo taškų) sistemos taikymas pašarų sektoriuje garantuoja didesnę pašarų saugą.

5.2 Labai svarbu, kad joks siūlomas pakeitimas nesumažintų saugumo standartų, kurie yra reikalingi maistinių gyvūnų atveju.

5.3 Pašarų verslo operatoriai privalo oficialios valdžios institucijoms suteikti visą informaciją, parodančią, jog tinkamai laikomasi taisyklių.

5.4 Mažesnė administracinė našta dažnai yra vertinama labai teigiamai, nes daugelyje sričių taikoma pernelyg daug biurokratinių reikalavimų.

5.5 Negalima net kelti klausimo, ar leisti atrajotojus maistinius gyvūnus šerti mėsa ir kaulų miltai. Šiuo metu reglamente dėl užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų (999/2001) draudžiama mėsa ir kaulų miltus naudoti šeriant atrajotojus gyvūnus. Mėsa ir kaulų miltai gali būti naudojami šerti gyvūnams augintiniams. Šiame siūlomame reglamente nesiūloma kaip nors keisti mėsos ir kaulų miltų naudojimo pašarams, kadangi šis klausimas nepatenka į dokumento taikymo sritį. Ši tema turėtų būti svarstoma pasiūlyme priimti reglamentą, nustatantį sveikatos taisykles gyvūninės kilmės šalutiniams produktams, neskirtiems vartoti žmonėms.

5.6 Kombinuotieji pašarai paprastai gaminami netoli gyvulių auginimo vietos. Taigi gamybos įrenginiai dažnai statomi kaimo vietovėse, kuriose ribotos alternatyvių darbo vietų galimybės. Dėl gyvūnų pašaro transportavimo į ūkius, taip pat patogų turėti vietinę platinimo sistemą — tada pašaro nereikia gabenti ilgus atstumus sunkvežimiais, taip sumažinamas išmetamų šiltnamio dujų kiekis.

5.7 Komisija pabrėžia, kad ES prekyba kombinuotaisiais pašarais vyksta neintensyviai, ji mano, kad naujuoju siūlomu reglamentu bus sustiprinta konkurencija ir tai paskatins intensyvesnę prekybą kombinuotaisiais pašarais ES viduje.

6. Konkrečios pastabos

6.1 Iš esmės EESRK teigiamai vertina pasiūlymą supaprastinti, racionalizuoti ir patobulinti administracinį gyvūnų pašarų sektoriaus veiksmingumą.

6.2 Siūlomas naujas reglamentas suteikia didesnę laisvę ir atsakomybę pašarų verslo operatoriams. 12 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad pašarų gamintojas atsakingas už ženklinimo informaciją ir užtikrina šios informacijos pateikimą ir tinkamą tikslumą, jis taip pat privalo laikytis šiame reglamente ir

kituose atitinkamuose reglamentuose, būtent Nr. 183/2005, Nr. 178/2002 ir Nr. 1831/2003, nustatytų reikalavimų. Kadangi Reglamentas 882/2004 nustato bendras taisykles, taikomas oficialiai kontrolei, kuri atliekama siekiant patikrinti, ar laikomasi taisyklių, pašarų verslo operatoriai privalo užtikrinti jo nuoseklų taikymą. Pašarų verslo operatoriai, kurie pirmi pateikia pašarus į ES ir kurie naudoja importą ne iš ES, privalo būti deramai kontroliuojami, siekiant patikrinti, ar šis importas atitinka tuos pačius standartus kaip ir ES kilmės produktai.

6.3 Ši suteikta didesnė atsakomybė pašarų gamintojams reguliuojant savo verslą reiškia, kad jei paaiškėtų, jog pašaras užterštas nuodingomis medžiagomis, yra kenksmingas gyvulininkystei arba daro žalą aplinkai, ypač naujų pašarinių žaliavų srityje maistinių gyvūnų sektoriui gali būti padaryta daug žalos, kol bus imtasi tinkamų korekcinų priemonių. Jeigu gamintojas neturi pakankamai finansinių išteklių problemai spręsti, tada gali kilti dar didesnių problemų.

6.4 Gyvūnų pašaro pirkėjas, tai yra ūkininkas, turi būti tinkamai apsaugotas nuo dėl to patirtų finansinių, socialinių ir ekonominių nuostolių. Todėl reikėtų numatyti svarstyti šiuos klausimus rengiant konkretų teisės aktą ir atsižvelgiant į Komisijos ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai dėl „valstybėse narėse ir Bendrijos lygmeniu taikomų teisės aktų nuostatų,

sistemų ir praktikos, dėl atsakomybės maisto produktų ir pašarų sektoriuose ir dėl galimų finansinių garantijų sistemų pašarų sektoriuje“⁽¹⁾.

6.5 Šioje srityje turime vadovautis atsargumo principu, nes praityje padaryta labai didelių klaidų.

6.6 Nėra tikėtina, kad ES viduje prekyba maistiniams gyvūnams skirtais kombinuotaisiais pašarais labai išaugs, nes pirkėjai labiau linkę bendradarbiauti su vietos pašarų verslo operatoriais. Padėtis galėtų pasikeisti, jei pagrindinių gyvūnų pašarų verslo sektorių valdymą perimtų tarptautinės kompanijos.

6.7 Yra rizikos, kad tarptautinės kompanijos siektų užvaldyti didelę gyvūnų pašarų verslo dalį ir taip sumažintų konkurenciją. Jeigu taip nutiktų, gali stipriai sumažėti pašarų gamintojų skaičius ir suintensyvėti prekyba Bendrijos viduje. Tai nereiškia, kad rinka taps konkurencingesnė.

6.8 Dėl gyvūnų augintinių ėdalo, gyvūnų augintinių savininkams iš tiesų reikia tinkamo patarimo, koks ėdalas yra geriausios kokybės jų augintiniams, o ne sudėtinių medžiagų sąrašo. Taip pat svarbu nurodyti, kokį kiekį ėdalo duoti konkreitiems gyvūnams augintiniams ir ar ėdalas yra papildomas, ar visavertis.

6.9 Pasaulinė proteinų paklausa didėja, būtinos didžiulės investicijos į mokslinius tyrimus ir plėtrą gyvūnų pašarų sektoriuje.

2008 m. rugsėjo 17 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

pirmininkas

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ OL C 246, 2007 10 20, p. 12.